

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Beslut
2024-04-09

Diarienummer
432-19193-2023

Sida
1(6)

Elektronisk delgivning

Lidköpings
hembygdsförening
xx@gmail.com

Byggnadsminnesförklaring av stadsgården Fiskaren 3 Fastigheten Fiskaren 3, Lidköpings kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § kulturmiljölagen (SFS 1988:950), stadsgården Fiskaren 3 i Lidköping för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsbestämmelser:

Byggnaderna

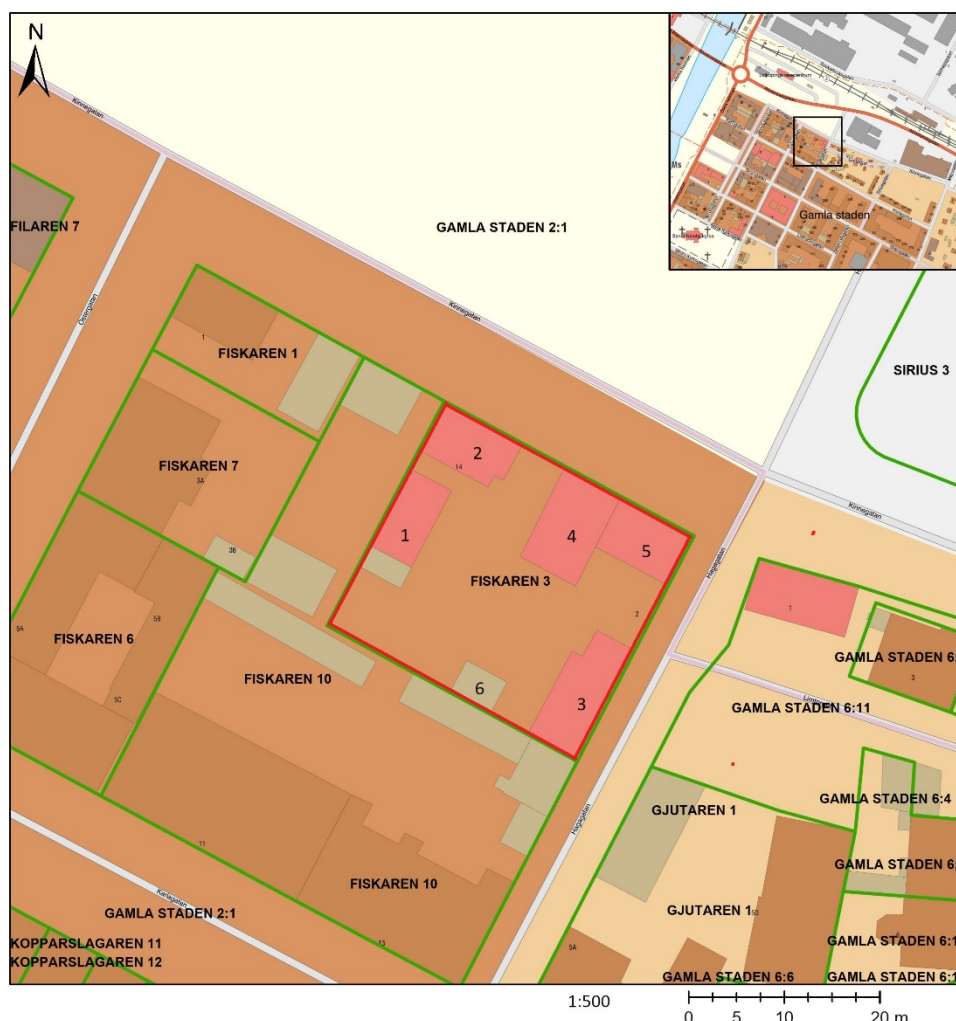
1. De på den bifogade kartan markerade byggnaderna får inte rivas, flyttas, byggas om eller på annat sätt förändras utan Länsstyrelsens tillstånd.
2. Byggnadernas utvändiga putsskikt/fasadbeklädnad/takbeläggning får inte bytas ut.
3. I byggnaderna får inte ändring eller borttagning av äldre fast inredning göras. Till fast inredning hör bland annat dörrar och dörrfoder, fönster och fönsteromfattningar, taklist, golv och kakelugnar.
4. Äldre underliggande tapetlager får inte skadas eller tas bort.
5. Maskiner och annan fast utrustning får inte tas bort.
6. Byggnaderna ska underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten ska utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet ska ske med material och metoder anpassade till byggnadernas egenart. Samråd med Länsstyrelsen ska ske innan vårdarbeten påbörjas.

Skyddsområdet

7. Skyddsområdet, markerat med streckad linje, ska hållas i ett sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas. Markbeläggningen av kullersten och kalksten ska bevaras. Samråd med Länsstyrelsen ska ske innan vårdarbeten påbörjas.
8. Området får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsbestämmelserna om åtgärderna är förenliga med bevarandet av byggnadsminnets kulturhistoriska värde.

Länsstyrelsen får ställa skäliga villkor för tillståndet. Villkoren får bland annat avse hur ändringen ska utföras samt krav på dokumentation och antikvarisk kontroll och medverkan.

Figur 1. Fiskaren 3 med de olika byggnaderna numrerade. Byggnadsminnet med skyddsområde markerat med rött streck.

Redogörelse för ärendet

Lidköpings hembygdsförening har 2023-05-14 väckt fråga om byggnadsminnesförklaring av fastigheten Fiskaren 3 i Lidköping. Till ansökan har bifogats en motivering och en kulturhistorisk utredning över Limtorget i Lidköping.

Den aktuella fastigheten är belägen inom kvarteret Fiskaren i den östra utkanten av det sena 1800-talets stadsbebyggelse i Lidköping. Fastigheten är

belägen inom riksintresset för kulturmiljövård bestående av de centrala delarna av Lidköping. Det är en utpekad miljö i det kommunala kulturmiljöunderlaget som en del av kulturmiljön Gamla staden.

Fastigheten är behandlas utförligt i *Kvarteret Fiskaren. En studie av ett kvarter i stadens utkant* från 1993 utgiven av Lidköpings Hantverks och Sjöfartsmuseum. Den omfattas också av en kulturhistorisk utredning om Limtorget som framställdes 2017 av Kulturbyggnadsbyrån och Lokrantz Kulturmiljö.

Lidköpings kommun har i yttrande 2024-03-06 inte haft några invändningar mot byggnadsminnesförklaringen.

Historik

Det medeltida Lidköping låg öster om Lidan i det som nu benämns Gamla staden. Rester av det medeltida gatunätet finns bevarat inom det så kallade Limtorget öster om Fiskaren 3. Magnus Gabriel de la Gardie anlade Nya Staden väster om ån, uppförd i enlighet med grevens rutnätsplan och med egna stadsprivilegier 1670 samt inslag som gör staden till en föregångare till det sena 1800-talets stadsbyggande.

Gamla staden brann till största delen ned 1849 och efter det upprättades en stadsplan för uppbyggnaden som anslöt till Nya stadens rutnätsplan. Kvarteret Fiskaren anlades över den gamla skaravägen och i dess östra del har troligen stadstullen varit belägen. Kvarteret delades ursprungligen i fyra delar och fastigheten Fiskaren 3 är den ursprungliga nordöstra kvadraten.

Under de första decennierna efter stadsbranden 1849 sker ingen byggnation på Fiskaren 3, men 1864 omtalas ett magasin på tomten som kan vara en rest från bebyggelsen före branden. I norra delen av tomten uppförs ett bostadshus 1873-74 och 1877 tillkommer ett bostadshus i öster. I väster uppförs ett bostadshus 1883.

En smedja byggs i hörnet mot nordost 1882 och ett stall uppförs troligen på 1890-talet. Senast 1902 uppförs en vedbod i söder.

Under 1800-talet bestod de boende på Fiskaren 3 mestadels av arbetskarlar och hantverkare fördelade på vanligtvis tre hushåll som också bedrev jordbruk. Under 1900-talet steg industriarbetarnas andel av de boende alltmer i takt med att Lidköping industrialiserades.

På 1980-talet avfolkades fastigheten och husen stod ett tag tomma innan den 1991 inköptes av Föreningen Hantverksgården i Lidköping, vilken bildats just för att bevara den aktuella gården. Den bytte senare namn till Lidköpings Hembygdsförening. Under senare tid har en scen byggts på gården och den är utformad som den äldre vedboden.

Beskrivning

Hus nummer 1 är en timrat boningshus i 1 1/2 våning. Senast 1902 tillkom ett lägre förrådsutrymme åt söder. Byggnaden inrymmer två rum och kök. Fasaderna har en ljus, profilerad locklistpanel. Fönstren är spröjsade sexdelade tvåluftsfönster samt mindre liggande fönster i ovanvåningen. Entrén är från väster genom en pardörr med spröjsat överljus. Taket är ett tegeltäckt sadeltak och på utbygget ett pulpettak.

Bostadshus nummer 2 uppfördes som en timrad parstuga 1873-74. Senast 1877 byggdes kök, köksfarstu och skafferi ut på gårdssidan. Gatufasaden är mer representativt utformad, med profilerad ljus locklistpanel som kröns av en rundbågefris och glasad pardörr med spröjsat överljus. Fönstren är sexdelade i bottenvåningen och fyrdelade på gavlarna och taket är tegeltäckt.

Hus nummer 3 utgörs av en parstuga och funktionen var ursprungligen smedbostad. Ca 1902-05 tillbyggdes den söderut med ytterligare två rum samt kök och köksfarstu. Fasaderna har ljusmålad profilerad locklistpanel och fönstren är korspostfönster. Vindsfönstren har krysslagda spröjsar. Byggnaden har ett tegeltäckt sadeltak.

Byggnad nummer 4 är ett stall, senast uppfört 1902. Stallet utgörs av en våning med vind i stolpverkskonstruktion på stensockel. Fasaderna har faluröd lockpanel, dörrar, portar och fönster är gråmålade. På södra gaveln hänger en vällingklocka. Taket är tegeltäckt

Byggnad nummer 5 är en smedja som består av en putsad tegelstomme på stensockel. Fasaderna är slätputsade i gult. Dörrar finns mot söder och öster, och är rödmålade bräddörrar. Fönstren är sexdelade tvåluftsfönster och taket täcks av tegel.

Byggnad nummer 6 är en vedbod byggd senast 1902. Den har en trästomme med faluröd lockpanel, vilande på hörnstenar. Byggnaden har tidigare även inrymt ett svinhus. Ytterligare en byggnad väster om den äldre byggnaden har tillkommit i senare tid.

Markytorna består av gräsmatta, grus, kullersten och kalkstenar. En vattenpost finns i norra delen och gården omsluts med plank.

Motivering

Enligt kulturmiljölagen (SFS 1988:950) 3 kap 1 § får Länsstyrelsen förklara en byggnad som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller som ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde för byggnadsminne. Bestämmelserna om byggnadsminnen får också tillämpas på parker, trädgårdar eller andra anläggningar.

Fastigheten Fiskaren 3 har till största del bevarat sitt utseende sedan andra halvan av 1800-talet, vilket är mycket ovanligt. Den utgör därmed ett social- och stadshistoriskt utomordentligt viktigt vittnesbörd om de enklare hant-

verksgårdar som fanns i utkanterna av 1800-talets städer i Sverige. Trots att boningshusen varit bebodda in på 1980-talet har de i liten utsträckning byggts om och invändigt speglar de väl levnadsförhållandena för stadens mindre bemedlade hushåll baserade på hantverk och småskaligt jordbruk.

Länsstyrelsen bedömer att Fiskaren 3 har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde.

Beslutet bidrar till att uppnå de svenska miljömålen.

Övrigt

Nuvarande fastighetsägare: Lidköpings Hembygdsförening.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten, se bilagan *Hur man överklagar*.

I detta ärende har avdelningschefen Lena Malm beslutat, enhetschefen Mats Herklint deltagit och antikvarien Eivind Claesson varit föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

Hur man överklagar

Kopia

Riksantikvarieämbetet + bilagor

Västergötlands museum + bilagor

Kulturförvaltningen vid Västra Götalandsregionen + bilagor

Lidköpings kommun + bilagor

Efter laga kraft

Riksantikvarieämbetet (med laga kraftsbevis)

Fastighetsregistret, kontaktperson platinaavisering

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västra Götaland antingen via e-post; vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelserna samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 40 00. Ange diarienummer 48605-2023.